

DIRVA

Nr. 25

Vasario-February 29, 1960

Cleveland, Ohio

Nauja Klovos opera grynai bolševikine tema

Vytautas Klova patiekė kompozitorių sąjungos valdybai peržiūrėti naują operą — "Duktė". Šį kartą tai opera grynai sovietine-bolševikine tema, būtent, apie "partizanų kovas didžiojo tarybės karo metais". Libreto autorius Juozas Gustaitis. Kompozitoriai Vainiūnas, Račiūnas, Kavėkas, Juzeliūnas ir muzikologas Gaudrimas operą įvertino gerai, o kadangi operos tema ir politiškai gera (tautų draugystė ir neapykanta priešams), tai neabejotinai, kad naujoji opera dar šį sezoną pasirodys Vilniaus scenoje.

ŠIRDIES OPERACIJŲ KAUNE BŪSIĄ DAROMA IR DAUGIAU

Vasario 18 Vilniaus radijas paskelbė pasikalbėjimą su doc. Jurgiu Brėdikiu, kuriame buvo teirautasi, kaip jaučiasi pacientai, kuriems vasario 1-2 dienomis buvo padarytos širdies operacijos. Visi, esą, jaučiasi gerai, netrukus bus išleisti iš ligoninės. Buvo perduotas pasikalbėjimas su dviem pacientėmis, kurios atsakinėjo į klausimus, kaip jaučiasi po operacijos. Atsakydamas į reporterio klausimą, doc. Brėdikis užtikrino, kad širdies operacijų tikrai bus daroma ir ateityje Kauno ligoninėje, nes ligonių su širdies ydomis nemaža, nors tik daliai jų gali būti reikalingos chirurginės priemonės.

KALBOTYROS LEIDINYS

Lietuvių Kalbos ir Literatūros institutas Vilniuje išleido "Lietuvių kalbotyros klausimų" II knygą, kurioje yra 17 straipsnių lietuvių kalbos istorijos ir gramatikos klausimais. Viena iš straipsnių Morkūnas ir Sabaliauskas nagrinėja

APAČIOJE: Buenos Aires, Argentinoje, lietuviai iškilmingai paminėjo Vasario 16 dieną. Ta proga buvo susirinkę katedroje ir prie Argentinos išlaisvinintojo gen. Jose San Martin paminklo padėjo gėlių vainiką, tuo pagerdami abiejų kraštų žuvusius už laisvę. Nuotraukoje dalis lietuvių su vainiku prie katedros, L. Kančausko nuotrauka

Neringos žvejų (kuršių) tarmę. Šivickienė ir Vidugiris rašo apie kalbines lietuvių "salas" Gudijoje ir apie tenai užtiktas tarmes, kuriose esą išsilikę senovinių lietuvių kalbos formų. (Kai kurios iš tų "salų" yra Gudijai priskirtose Lietuvos žemėse).

"LITERATURNAJA GAZETA" SVEČIUOJASI

Vilniuje ir Kaune lankėsi maskvinės "Literaturnaja Gazeta" redaktoriai ir kai kurie kiti rusų rašytojai, kuriems buvo suorganizuoti "susitikimai su skaitytojais". Redaktoriai mokė Lietuvos skaitytojus, kaip reikia jų laikraštį skaityti, kiti deklamavo savo eilėraščius, po to kai kurie sovietlietuviškojo "Literatūros ir Meno bendradarbiai gavo progos ir iš savo pusės pa-

sakyti "draugiškų pastabų" didiesiems broliams iš Maskvos.

PRIE ŠIŲ LAIKŲ MURAVJOVO PAMINKLO

Prieš I karą Vilniuje buvo pagarsėjęs, kaip pats nekenčiamiausias, Muravjovo paminklas. Dabar Vilniuje tą vaidmenį yra perėmus sovietinio generolo Černiachovskio paminklas, prieš 10 metų pastatytas miesto centre, Ožėškienės aikštėje, prie Gedimino prospekto. Ten tas generolas ir palaidotas, kaip "Vilniaus išvaduotojas".

Vasario 18 d. suėjo 15 metų kaip tas generolas žuvo Rytprūsioje, ir ta proga prie paminklo kompartijos vadai su Sniečkom priešaky dėjo vainiką. Vainikas buvo — kaip ir ant paties paminklo užrašyta — "nuo lietuvių tautos"... (LNA)

"Dangaus šnipas" sudegė

JAV karo aviacija bandė erdvėn iššauti pirmąjį žemės satelitą, kuris būtų turėjęs praktinės naudos kariniams reikálams. Tai vadinamasis "dangaus šnipas" - MIDAS raketos versija su ankstyvojo išėjimo satelitu, kurio svoris didesnis, negu bet kurio ligi šiol sovietų iššauto sputniko. Midas įrengimai skirti reaguoti į priešo raketos karštį, praėjus minutei po jos iššovimo,

ir ta reakcija "duoti išėjimą šio krašto gynybos jėgoms.

Raketa buvo sėkmingai iššauta, tačiau pats bandymas nepasisekė, greičiausiai nepersikyrus raketos dalims ir satelitui sudegus, kai jis, neturėdamas pakankamo greičio prasiveržti iš atmosferos, grįžo žemėn. Nepaisant pirmojo nepasisekimo, Midas bandymu konstatuotas naujas karo aviacijos mokslininkų šiuos tyrinėjimuose, ieškančiuose priemonių apsisaugoti nuo priešo raketų grėsmės.

Ta proga pastebima, kad karinių pajėgų mokslininkai taip pat vystą satelitus, kurie galėtų fotografuoti karinę komunistinio pasaulio jėgą bei palaikyti greitą globalinio masto ryšį tarp Vakarų karinių pajėgų.

Atvyko ministeris St. Lozoraitis

Vasario 27 d., šeštadienį, 4 val. p. p., iš Romos į JAV atvyko Lietuvos Diplomatinijos Šešas, Min. Stasys Lozoraitis ir čia vadovaus įvykstančiam Lietuvos diplomataų pasitarimui.

Aukštaičio sodyba žiemą

TRIUKŠMAS DĖL VOKIEČIŲ – ISPANŲ DERYBŲ

Vak. Vokietijos gynybos ministeris Franz-Joseph Strauss pareiškė, kad Vak. Vokietija nepasirašysianti karinių sutarčių su Ispanija, pirma nepasitarusi su savo sąjungininkais.

Pareiškimas buvo padarytas parlamento komitete gynybos reikalams, kai, žiniai aplinkiniams keliais prasiskverbus viešumon, kilo triukšmas NATO narių sostinėse, ir vokiečių socialdemokratai pareikalavo platesnių paaiškinimų apie planuojamus Ispanijoje įrengti karinių reikmenų sandėlius bei karinio apmokymo stovyklas.

Britų užsienų reikalų ministerija net buvo išsikvietusi aiškintis Vak. Vokietijos pasiuntinį Londone von Herwarth, kuriam Selwyn Lloydas pabrėžė, kad "būtų protingiau ieškoti bazėms vietos tarp NATO narių, negu derėtis su Ispanija".

Pastarasis ministerio Strauss pareiškimas buvo sutiktas su palengvėjimu NATO narių sosti-

nėse, bet sukėlė ispanų spaudos pyktį, kuri skundžiasi, kad "triukšmas dėl derybų užvilkinsias Ispanijos įstojimą į NATO dar dvejais metais".

Triukšmą sukėlusį žinia apie slapstas Bonnos ir Madrido derybas pasirodė prieš savaitę New York Times skiltyse. Anot ispanų

spaudos, minėto laikraščio korespondentui ją pakišęs pats NATO generalinis sekretorius Spaak.

Bet derybos, kaip iš kitų šaltinių patiriama, buvo prasidėjusios dar prieš Naujus Metus, ir net buvo žinių, kad vokiečiai jau pradėję vykdyti bazių statybą.

Prancūzija planuoja atominę diviziją

Prancūzijos ginkluotojų pajėgų ministerija paskelbė planus pilnai motorizuotai branduolinei divizijai steigti. Ją sudarys 12,000 - 15,000 vyrų dviejose motorizuotose pėstininkų brigadose, viena šarvuota brigada, žvalgybos daliniai ir judrūs branduolinės bei sunkiosios artilerijos vienetai. Ji bus vadinama "1959 Prancūzijos divizija".

Divizijos organizavimas šiuo metu tėra pradėtas tik brigados mastu. Be to, Prancūzija dar

neturi karo lauko branduolinių ginklų, kaip atominių patrankų ir branduolinių užtaisais raketų baterijų, bet prez. De Gaulle prieš porą mėnesių pareiškė, kad naujosios prancūzų karinės jėgos bazę turėsiąs sudaryti "atominis apsiginklavimas, nepaisant, ar mums teks jį patiems pasigaminti, ar pirkti".

Žinios iš viso pasaulio

* Argentinos atvykusį prez. Eisenhowerį pasitiko arti milijono žmonių, nors nuotakas truputį sudrumstė peronistų ir komunistų demonstracijos ir kiek anksčiau Buenos Airese išsprogdintos penkios bombos, kurios sužiedė tris asmenis.

Vizitas Brazilijoje, prez. Kubitschek žodžiais, "apvainikuotas pilnu pasisekimu". Sutartinai buvę išspręsti visi klausimai, liečiant bendrus abiejų valstybių reikalus, ir pats svečias atsisveikindamas prez. Kubitschekui pareiškęs, jog vizitas buvęs sėkmingesnis, negu jis iš anksto buvo tikėjęsis.

Argentinoje, kaip tikimasi, prez. Eisenhowerio vizitu, būsianti pradėta nauja era, kuri pasižymėsianti sparčia krašto industrializacija.

* Japonija atmetė naują sovietų notą, kuria buvo reiškiamas protestas dėl savitarpinės pagalbos sutarties su JAV pasirašymo. Notoje Sovietija kaltino Japoniją, kad toji plečianti "šaltąjį karą", leisdamą JAV įgulsms pasilikti Japonijos teritorijoje.

* Apie 1000 Prancūzijos gyventojų bus pasiųsta nemokamai patostogauti Korsikoje, nes jų pažiūros galinčios sukelti per daug rūpesčių prancūzų saugumo organams, kai Prancūzijoje lankysis Chruščiovas, "Atostogininkų" grupę sudarys rusų emigrantai ir pabėgėliai iš Rytų Europos kraštų.

* Brazilijoje, virš Rio de Janeiro įlankos susidūrė JAV karo laivyno ir brazilų keleivinis lėktuvas. Avarijos metu žuvo 61 asmuo. JAV karo laivyno lėktuvas, skridęs iš Buenos Aires, gabeno laivyno orkestrantus, kurie turėjo groti prez. Eisenhowerio garbei ruošiamose iškilinėse, ir dalį povandeninių laivų specialistų, grįžtančių iš specialios misijos Argentinoje, kur jie buvo pasiųsti padėti ieškoti paslaptingųjų povandeninių laivų. Tris gyvus išlikusius amerikiečius ligoninėje aplankė prez. Eisenhoweris ir prez. Kubitschek. - Kita keleivinio lėktuvo avarija tą pačią dieną įvyko Airijoje. Tuo lėktuvu į JAV skrido 62 žmonės.

Lietuvių Moterų Atstovybė svarstė rezoliucijos paruošimą įvykstančiam GFWC suvažiavimui Washington. Nuotraukoje (iš kairės): Liet. Moterų Atstovybės sekretorė V. Čečetienė, pirm. L. Biečiukienė ir New Yorko Liet. Moterų klubo pirm. V. Jonuškaitė-Leskaitienė.

CHRUŠČIOVO KELIONĖS PASKUTINIS ETAPAS - KABULAS

Sovietinė įtaka Afganistane.- Kinijos pavojus jau aktualėja.

Afganistanas, paskutinis Chruščiovo kelionės po Aziją sustojimas, kai kuriais požūriais skiriasi nuo trijų kraštų, kuriuos jis lankė anksčiau, Indijai, Indonezijai ir Burmai pastaraisiais metais esant aktyvios komunistinės propagandos taikiniais, vietinėms komunistų partijoms pasisekė ten laimėti regimų rezultatų. Afganistane vietinių komunistų įtaka yra visiškai nereikšminga. Bet Kremlius savo galios pozicijas toje strategiškai svarbioje kalnų karalystėje galėjo taip stipriai išplėsti, kad kai kurie Vakarų pesimistai jau prieš kelis mėnesius Afganistaną pradėjo žymėti, kaip "beveik prarastą".

Nors Maskvos meilikavimasis Afganistanui beveik visame krašte yra palikęs pėdsakų, tačiau dar negalima pasakyti, kad Afganistanas jau yra pakeliui į prokomunistinę valstybę. Tiesa, kad sovietai reikšmingai karine pagalba ir, kaip Kabule kalbama, net papirkinėjimais bando ka-

kitas kraštas, kaip Afganistanas, ligšiol nebuvo sugebėjęs sukurti tarp Rytų ir Vakarų ir iš abiejų pusių inkasuoti kreditus.

Sovietija ligšiol Afganistano vyriausybei yra paskolinusi per 100 mil. dolerių. Po Chruščiovo vizito ši suma dar padidės: su sovietų pagalba bus pradėti vykdyti nauji projektai. Tačiau nepaisant tos pagalbos propagandinės reikšmės, sovietinių patarėjų pastangos paskleisti komunistines idėjas neada žymesnio atgarsio. Sovietai, pvz., išleido du milijonus dolerių, Kabule pastatydami milžinišką kepyklą. Didžiulis, puošnus įrašas pastato fronte afganų kalba skelbė: "Sovietų Sąjungos tautų dovana afganų tautai". Tačiau ši propaganda Kabulo gyventojus veikė mažiau, negu faktas, kad toje kepykloje buvo duona paverčiama kviečiais JAV dovana už 20 mil. dolerių.

Bet vis dėlto Kremliaus planuose Afganistanas vaidina didelę rolę. Maskvoje buvo gana

vietiniais karo reikmenimis, kurių vertė siekianti per 70 mil. dolerių. Nors Afganistanas neturi nė vieno lakūno, galinčio vairuoti sprausminius lėktuvus, Maskva jam paskyrė 60 sprausminių naikintuvų ir tuziną bombonešių. Mašinomis tuo tarpu skraido sovietų pilotai, o pirmosios grupės afganų lakūnų sovietų karo mokyklose mokomos skraidymo meno ir komunizmo. Tačiau modernus plentas, jungias sovietų techniką pastatytą aerodromą su sostine Kabulu, yra statytas amerikiečių inžinierių ir amerikiniiais pinigais.

Patys afganai jaučia, kad atėjęs laikas daugiau svorio mesti į vakarinę svarstyklų lėkštelę, ypač po to, kai raudonoji Kinija kelia teritorinius reikalavimus Himalajų kalnų masyve. Tiesa, Afganistanas turi labai trumpą sieną su raudonąja Kinija, tačiau Pekino žemėlapiu jau rodo, kad ir čia jo reikalavimai gali būti suaktyvinti.

(TP)

EISENHOWERIS PIETŲ AMERIKOJE

-- Viena paguoda, kad ir Chruščiovas turi prisitaikyti prie vietos papročių, keliaudamas po Indoneziją...

Žvalgybų kova

Britų šnipo atsiminimai

SUSITIKIMAI PAS KIRPĖJĄ

Toliau pasakojamoji istorija yra tipiška dabarčiai--atomo amžiui, špionažo amžiui. Joje pinasi atominės paslaptys, radaro stotis, grasinimai iš Rytų ir tūla paslaptis kirpykla...

Anglijoje yra kurortas, kuris šnipams ir šnipų gaudytojams galbūt yra pati įdomiausia vieta Europoje. Tai kadaise buvusi mėgstama vasarvietė Bath, šiuo metu Anglijos svarbiausia draudžiamoji zona.

Viename kukliame name šalia policijos direkcijos garšūs mokslininkai gamina pirmąjį Didžiosios Britanijos atominį povandeninį laivą. Batho priemiesčiuose stovi milžiniški "Bristol Aircraft Co." angari, kuriuose gaminami didžioji dalis angliškųjų raketų.

Warminstery, maždaug už dvidešimties kilometrų nuo Batho, anglų karo mokykla bando naujausius lengvus ginklus.

Dirvą pasiūlyk savo kaimynui susipažinti

Wiltshire aviacijos technikai ir karininkai tiria slaptuosius priešlėktuvinius ginklus ir radaro įrengimus.

Vieną karštą 1958 m. birželio dieną Wiltshire stoties pulkininko kabinetą ateina leitenantas. Jaunasis vyras vadinasi Johnny Palak, yra lenkų kilmės ir II Pasauliniame kare pasižymėjęs karališkosios aviacijos lakūnas.

Pone pulkininke, --sako Palak, --aš turiu jums padaryti svarbų pranešimą. Mane bandė užverbuoti šnipu.

Pasakokite! --Aš jau seniai pažįstu žmogų, pavarde Anthony Zambrychi, kirpėją, kuris čia, Wiltshire, turi kirpyklą.

Aš visada pas jį kerpuosi plaukus, --sako pulkininke, --Geras kirpėjas. Ar jis irgi lenkų kilmės?

Taip. Karo metu jis kovojo aštuntosios armijos daliniuose. Tai vyras, dėl kurio aš šokičiau į ugnį.

Na, mes dar nieko neišsiaiškinome, leitenante. Pasakokite viską iš eilės.

Zambrychi prieš metus buvo išvykęs Lenkijon aplankyti savo šeimos. Jis visai nesitikėdamas gavo įvažiavimo vizą. Varšuvoje neatsitiko nieko ypatingo. Tačiau netrukus po to, kai Zambrychi grįžo Anglijon, pas jį atvyko du ponai iš Lenkijos pasiuntinybės.

Jie pasiteiravo apie jo įspūdžius Lenkijoje. Netrukus jie vėl grįžo ir mano draugui atnešė lenkiškos degtinės. Po to jau jis turėjo juos pakviesti. Nuo to laiko jie nuolat lankosi pas jį.

Neseniai jie pradėjo pasakoti, kad Zambrychi giminės Lenkijoje esą įsivėlę į prievalstybinę veiklą. Netrukus jų laukias areštas, jeigu jie ne...

Jeigu Zambrychi savo svečiams nesukombinuos įėjimo į mūsų aerodromus, --pertraukia pulkininke.

Visiškai teisingai.

O ką bendro tamsta turi

su tuo reikalu?

Jau prieš kurį laiką svečiai paminėjo, kad Wiltshire dirbą lenkų kilmės karininkas. Jie turėjo galvoje mane. Jie paprašė kirpėją, kad aš prie progos būčiau pakviestas drauge su jais.

Ir jis jų pageidavimą išpildė?

Taip, pone pulkininke. Susitikimai buvo visiškai neįtartinai. Buvo kalbama apie Lenkiją. Vyrukai, be abejo, gyrė naująjį režimą, tačiau šiaip elgėsi visai paprastai.

Pulkininkas suraukia kaktą ir glosto savo rusvą barzdą.

Ar turite giminę Lenkijoje? -- klausia jis leitenantą.

Kaip tikrai. Vakar vakare vienas iš jų mane pasikvietė į šalutinį kambarį ir išdėstė panašią istoriją. Jis pareikalavo iš manęs tikslių žinių apie mūsų naujuosius radaro įrengimus, už tai žadėdamas išrūpinti leidimą mano motinai, tariamai esančiai politinės policijos rankose, iškeliauti į Angliją.

Ką jūs į tai atsakėte?

Aš pasakiau, kad tą reikala apgalvosiu.

Pulkininkas atsistoja.

Jūs teisingai pasielgėte, Palak. Kada vėl matysite lenkus?

Šeštadienio vakare. Zambrychi bute virš kirpyklos.

Ar žinote, kaip tie ponai iš Lenkijos pasiuntinybės vadinas? Leitenantas priešais pulkininką ant rašomojo stalo padeda popieriaus gabalėlį.

Bijausi, kad pavardės netikros, --sako jis.

Tai jau nustatysime. Iki šeštadienio neišeikite iš rajono. Aš leisiu jums išeiti, kai tik susirėšiu su kontražvalgyba.

Johnny Palak eina link durų. Jis kariškai atsiveikina. Bet iš kambario neišeina.

Ar norėjote dar ką nors pasakyti? -- klausia pulkininkas.

Aš prašau, pulkininke, atsiminti, kad reikalias liečia mano motina.

Aš neužmiršiu to, leitenante.

(Bus daugiau)

KOEKZISTENCIJA

ralystės karines jėgas pajungti savo įtakon. Taip pat tiesa, kad jie krašto užsienių prekybą laiko neatskiriama susietą su Rytų bloku. Jie nesigailėjo išlaidų, reikšmingai pagelbėdami modernizuoti kraštą--žinoma, su slaptu tikslu: susikurti tramplyną šuoliui į Indiją ir Pakistaną. Tačiau kalniečių tautos simpatijų tuo nepajėgė nupirkti. Joks

anksti apskaičiuota, kad Afganistanas yra vertingas objektas sovietiniam imperializmui. Ir taip 55,000 vyrų dydžio Afganistaną armija yra apmokoma sovietinių instruktorių, kurie didžiąja dalimi yra kilę iš vidurinės Azijos respublikų ir, būdami "mahometonai", greit randa kontaktą su musulmonais afganais. Ta armija yra aprūpinta so-

"Alžiro liaudies respublika"

Vienoje Maskvos instrukcijoje Alžiro komunistams sakoma, kad kova dėl Alžiro išlaisvinimo turinti pasibaigti Alžiro liaudies respublikos sukūrimu. Tačiau tas tikslas galės būti tik tada pasiektas, kai bus sužlugdytas prancūzų imperializmas Afrikoje. Tai kovai reikią parinkti daugiau, negu ligi šiol, jaunų gabių alžirietų ir juos apmokoti "demokratinėje vokiečių respublikoje".

Ligšiol Pankovo lėšomis sovietinės zonos universitetuose studijavo 90 alžirietų studentų. Specialioje Stalinštado (buv. Fuerstenbergo) stovykloje šiuo metu 50 alžirietų ruošiami profesinių sąjungų vadais, kurie vėliau numatomi infiltruoti į Prancūziją ir pabėgėlių stovyklas Alžire, Maroke ir Tunise.

Apmokymo instrukcijose "demokratinė vokiečių respublika" vadinama dvasiniu centru afrikiečiams ir ypač arabų komunistams. Karo reikmenų tiekėja

nurodoma komunistinė Čekoslovakija. Daugumas ginklų transportų eina per Albaniją.

Dabartinė egzistencinė Alžiro vyriausybė tai komunistinei veiklai nepritaria. Neseniai ji pareiškė protestą Pankovo atstovui dėl vienašališko jaunų alžirietų apmokymo sovietinėje Vokietijos zonoje.

Visais apdraudos reikalais,

kaip automašinų, gyvybės, nelaimingų atsitikimų ir gaisro, kraiptis į atstovę

Paulina
Mozuraitis-Bennett,
HI 2-4450

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg. — Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: Main 1-1773
REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

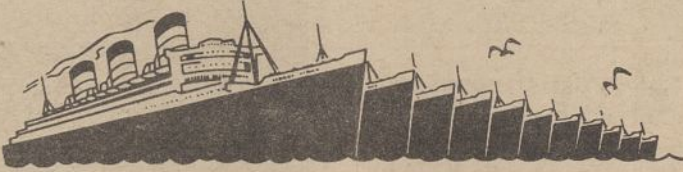
Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausite pigią kainą. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau pašokas pirmo morkičio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

TREČIOKAS AGENCY

SENIAUSIA LIETUVIŠKA KELIONIŲ AGENTŪRA

Kelionių bilietų parūpinimas ir pinigų persiuntimas į visus kraštus
TAIP PAT IR VISOKIOS RŪŠIES APDRAUDA
Kur tik besiruoštumėt keliauti, tuoj susirikiat su mūsų įstaiga

ALBINAS IR KAZYS TREČIOKAI
311 Walnut Street, Newark 5, N. Jersey
Telefonas: Market 2-4867

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ,

per Londono, LIETUVIŲ PREKYBOS Bendrovę — Lithuanian Trading Company in London.

Šiam tikslui Jums sąžiningai ir pigiau, negu kur kitur, patarnaus Bendrovės atstovai

Jonas Daugirdas
337 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y.
Tel. EV 4-1232 ir EV 7-4940

Reikalaukite katogų ir pavyzdžių.

20 metų tos srities praktika

Vokiečių radijų taisymas

TELEFUNKEN
Authorized Factory Service

TELEFUNKEN HI-FI STEREO SETS

SCHWAB RADIO & T. V.

Sales and Service

11615 DETROIT AVENUE
CLEVELAND 2, OHIO

Sandėlyje didelis pasirinkimas įvairiausių modelių

LAKEWOOD 1-4669

LIETUVISKI SČIAI JUODA DUONA. AUKŠČIAUSIOS RŪŠIES RŪKYTI KUMPIAI. DEŠROS IR SKILANDŽIAI PIGIOMIS KAINOMIS GAUNAMI KRAUTUVĖJE

MARTHA & PETER LISAUSKAS

6409 56 ROAD, MASPETH 78, N. Y.
Telephone: TWainig 4-8087

Prekes siunčiame ir per paštą.

ISKIRPKITE IR ATSIŪSKITE ŠĮ KUPONĄ

Prašau atsiųsti Nurodykit prekę

Nurodykit adresą: Name

No. Street City State

(2)

Antrasis komedijos aktas susidėjo tik iš trijų žodžių. Būtent, keliomis dienomis vėliau Don Camillo pasirodė ties durimis kalvės, kurioje dirbo Peppone.

— Štai tavo prekės, — sumurmėjo Don Camillo, sviesdamas ant priekalo popieriu įvyniotą gniužulėlį.

Tai buvo visa. Peppone griebė gniužulėlį ir nubėgo į palėpę. Jis nudraskė laikraštį ir pakietėlyje rado tikstantį dešimttūkstantinių.

Trečiojo veiksmo pradžia kopijuotas pirmasis. Ir vėl Don Camillo norėjo eiti gulti, kai Peppone pasirodė antra kartą. Peppone, kuris buvo dar labiau išblyškęs ir susijaudinęs, negu pirmasis.

— Ar kas nepasisekė? — paklausė Don Camillo.

Peppone susmuko kėdėn.

— Pirmiau norėjau, — stenėjo jis, — savo skolas apmokėti.

— Teisingai! Ryšulėlyje buvo mano honoraro sąskaita, — murmtelėjo Don Camillo.

— Aš nekalbu apie jūsų honorarą, — atkirto Peppone. — Aš kalbu apie nesklaidumą.

— Vienintelį nesklaidumą man sukeliate savo kalbomis, — pastebėjo Don Camillo. — O kas dar?

Peppone ištraukė iš po skverno popierinį suvyniotą gniužulėlį ir padėjo ant stalo.

— Nuo tada, kai jis guli pas mane, — niūriai paaiškino, — aš nebegaliu miegoti.

— Tai nuneškite juos į banką.

Peppone nusišypsojo.

— Tai patekčiau, kilnybe! Išivaizduokite: komunistas burmistras staiga savo sąskaiton įmoka dešimt milijonų, kurių kilmės negali paaiškinti!

— Tai iškeiskite pinigus į auksą ir jį kur nors užkasite.

— Tada jie nebeneš palūkanų.

Don Camillo tikrai norėjo miego, bet jo kantrybė dar nebuvo išsisėmusi.

— Drauge, — prabilo jis taikiai, — priekime išva-

dos: ko tamsta iš manęs nori?

Peppone atidengė savo kortas:

— Kilnybe, ar atsimenate tą garsų Commendatore, kuris jam patikėtus pinigus sugėba taip pelningai investuoti?

— Aš nepažįstu jo! — užtikrino Don Camillo.

— Jūs turite jį pažinti. Jis priklauso jūsų lageriui. Jis kunigus naudoja tarpininkais ir pasižymėjęs gausiomis aukomis bažnyčioms, vienuolynams ir koplyčioms.

— Žinau, ką turite galvoje, bet aš su juo neturiu jokių ryšių.

— Kilnybe, tuos ryšius galima visada užmegsti. Labai lengvai. Vienas jo agentų yra Torricellos klebonas.

Don Camillo susimąstęs lingavo galvą.

— Drauge, — pasakė jis, — Dievas tau ištiesė vieną pirštą, kodėl tu nori visos rankos?

— Kilnybe. Dievui čia tikrai nėra ko ieškoti. Man nusišypsojo laimė, ir dabar kapitalas turi man nešti nuosimčius.

— Tai eikit pats pas Torricellos kleboną. Jis supažindins su Commendatore.

— Neišeina, kilnybe. Aš esu per daug žinomas. Jei kas mane pamatytų slankiojant aplink Torricellos kleboniją arba Commendatore rūmus, aš būčiau baigtas. Ką, komunistai savo pinigų patiki ilgaskverniams? Oho, tai būtų triukšmelis! Jeigu aš savo pinigus padėdu kaip nežinomas subjektas, tai yra biznis. O jei aš tai darau, kaip žinomas komunistas, tai jau pasidaro politinė afėra.

Ta istorija apie garsų Commendatore, kuris mokėjo 50-60 nuosimčių palūkanų ir auškojo bažnyčioms, vienuolynams ir koplyčioms, Don Camillo niekada nežavėjo. Bet Torricellos klebonas buvo garbingas vyras, ir jei jo parapija turėjo kiną, sporto aikštę bei plaukiojimo baseiną, kurie išbalansavo visas velniavas, raudonųjų išgalvotas jaunuomenei pagundas traukti, tai, be abejo, tik ryšių su Commendatore dėka. Bet

pats Don Camillo niekada nesileido suviliojamas.

— Aš nenoriu įsivelti, — pasakė jis baigdamas. — Bet rytoj vakare tamsta rasi mano kambarvį Torricellos kleboną. Aš atsigulsiu į lovą, o visa kita jūs galėsite tarp savęs susitvarkyti.

Kita vakarą Peppone Don Camillo kambarį sutiko Torricellos kleboną, ir Don Camillo pasitraukė.

Ir tuo reikalas atrodė baigtas. Tačiau metais vėliau Peppone buvo išrinktas į senatorius, ir mažas velniukas pradėjo slankioti aplink Don Camillo, jį tampydamas už sutanos. Dieną ir naktį jis nedavė ramybės klebonui.

— Peppone tau net nepadėkojo, — be pertraukos šnibždėjo velniukas. — Iš tavo pusės buvo labai kilnu padėti jam inkasuoti dešimt milijonų. O kaip tas niekšas tau atsidėjo? Vos tik tapęs senatoriumi, aikštėje pasakė tokią kalbą, kad net plaukai šiaušiasi!

Don Camillo galėjo labai gerai girdėti tą kalbą. Negirdėta kalbą, kuri tryško sarkazmu ir kurioje buvo nuolat užsiminti ne jama apie "tūlą kleboną", kuris "kaip laukinis bandęs sukludyti liaudies laimėjimą". Tas tūlas klebonas geriausiu atveju galėtų tikti tik į varpininkus, jeigu sugėbėtų varpais skambinti...

Velniukas nesiliaudamas erzino Don Camillo: "Kodėl tu žmonėms nepapasakoji apie užsimaskavusį milijonierių — draugą Peppone?" Išėjus metus Don Camillo kovojo prieš mažąjo velniuko žabangas. Ir pagaliau jam pasisekė jį nuvyti. Bet dabar jis vėl labai patenkintas aplink tūčiojo, vos tik Don Camillo spėjo perskaityti manifestą.

Kaip tik tomis dienomis buvo sproges garsiojo Commendatore burbulas. Visi laikraščiai buvo pilni. O ką darė Peppone? Jis visame sodžiujė išklajavo manifestus, tiesiog Dievą rūstinantį pyktį nukreipdamas prieš "biznio ieškančius ilgaskvernius, kurie, norėdami pasipinigauti, nevengia pasidaryti sukčiaus bendrininkais, kvailindami vargšus. ar ga udinėdami tikinčiuosius ir viliodami iš jų kišenių sunkiai uždirbtas santautas".

Galėjo ištikti prievolis, beskaitant tokius žodžius.

Tokio begalinio išūlumo akivaizdoje Don Camillo buvo pasiryžęs neištikimajam po kojų sviesti užtaisytą granatą.

(Bus daugiau)

TAUTINIAI MOTYVAI ČIURLIONIO KŪRYBOJE

VLADAS VIJEIKIS

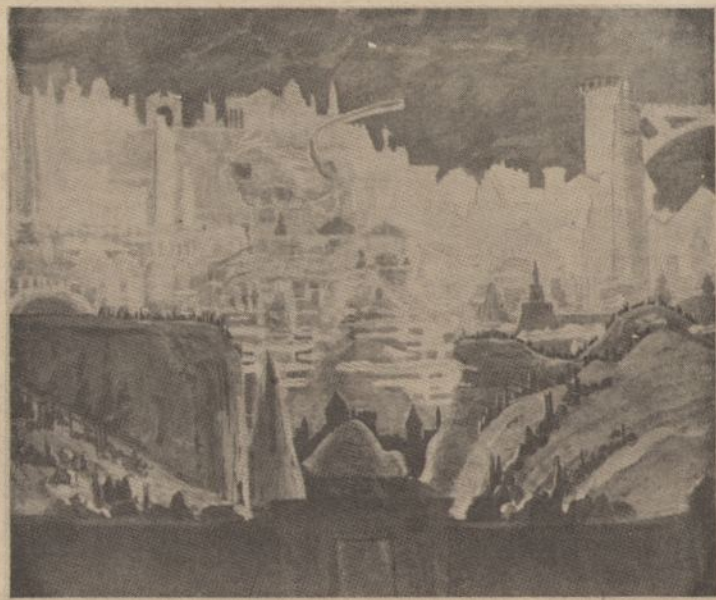
M. K. Čiurlionis

Varpas

I plastinės dailės pasaulį M. K. Čiurlionis atėjo jau subrendęs, 29 metų vyras, baigęs muzikos mokslus. Jis jau gerai žinojo, ko jis nori. Todėl, kad ir trumpame jo dailės gyvenime, galime matyti pastovumą.

Čiurlionio gvil d e n a m i klausimai tapyboje turi daugumoje tarptautinį charakterį. Biblinės temos, filosofinės, muzikalinės. Tačiau, būdamas lietuvis ir dar dzūkas, jis nepajėgė, o ir nesistengė, ištrūkti iš sa-

Vytis

vo ir yra neišsamių įkvėpimo šaltinis. Mūsų literatūroje daugumoje jis vaizduojamas vargingos idilijos nuotakose. Tačiau niekas į kaimą nepažvelgė taip, kaip Čiurlionis. Jis lietuvišką kaimą kaip niekas kitas, išaukštino. Milžinai karaliai nemato medžiuose didingų miestų, bet suradė stebisi lietuviškojo kaimelio šviesą. Tai bus, greičiausia, gražiausia kūrėjo dovana savajam kraštui.

Tautinius motyvus jungti į paveikslą ir išlaikyti jo meninę vertę nėra lengva. Galima lengvai nuklysti į plakata, propagandą. Savo vyties paveiksle Čiurlionis

Žemaičių kryžiai

suranda naują formą, kur patriotizmas, pranašystė ir menas sudaro darnią harmoniją. Maironis pranašavo Lietuvos prisikėlimą savo

Žemaičių kapinės

eilėse, Čiurlionis tą mintį išreiškė savo paveiksle "Vytis".

Realistinis pasaulis Čiurlioniui beveik neegzistavo. Aplinkiniai daiktai jam buvo tik priemonės jo dvasios mintims reikšti. Todėl grynų peizažų jo kūrybiniame palikime vos keletas. Tarp jų — "Žemaičių kryžiai". Čia dailininkas atkreipia savo dėmesį į liaudies meną ir juo susižavi, nes tuoju pat seka jo dar vienas, jau daugiau sudvasintas peizažas — "Žemaičių kapinės".

Čia paminėtieji yra paskutiniai Čiurlionio darbai. Ir todėl galima manyti, kad jei mirtis nebūtų nutraukusi trumpo kūrybos laiko, jo paveiksluose būtų atsiradę dar daugiau tautinių motyvų. Tačiau dvasiniai lietuviškumo bruožai juntami beveik kiekviename jo paveiksle, kad ir labai ne tautiniais vardais pavadinantame.

ne propagandą kareivių tarpe, niekino ir užgauliojo Lietuvos respubliką, kariuomenę ir savo vadus bei nepasiduodavo skirtingai kariams drausmei. Už tai jis buvo teismo sprendimu pašalintas iš drausmės bataliono. Čia jis pasidarė dar žulesnis. Čia vieną kartą išėjęs išrikuotų karių tarpo pasakė: "Tamsta, būrio vade, prašau pranešti kuopos vadui Nevroniui, kad aš atsisakau nuo Lietuvos pilietybės, nuo kareivio pareigų ir daugiau nebeįsijaučiu Lietuva tarnauti, nes esu Rusijos pilietis". Socialdemokratams stėjo ta atkakli bolševikų ginti. Iš vietos Kairys, Venclauskis mane išvadino "pogromščiku, p o vokačium, chuliganu".

(Nukelta į 5 psl.)

APIE EUGENIJĄ TAUTKAITĘ

Gen. štabo plk. P. ŽILYS

Dirvos skaitytojai kviečiami atidaryti taupymo sąskaitas lietuvių vedamaj Taupymo Bendrovėj, kuri:

- moka 4% metinius dividendus (dividendai išmokami birželio 30 d. ir gruodžio 31 d.)

- apmoka visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL Federal SAVINGS

and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government

2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS

Phone: Virginia 7-7747

John J. Kazanuskas, Pres.

Vasario 16 d. Naujienose tilpo J. V. straipsnis: "Mirė Eugenija Tautkaitė".

Tame straipsnyje J. V. rašo, kad E. Tautkaitė buvo viena iš pirmųjų kregždžių, atsiųstų Lietuvon 1918 m., Maskvai agentauti; kad jai, kaip menkai komunistiniam aplandytai mergutelei, nesisekė daug nuveikti, kad ji daugiausia atlikinėjusi ryšininkės pareigas; kad ji parašiusi tokius ir tokius straipsnius; kad ji sėdėjusi Kauno ir Maskvos kalėjimuose ir t.t.

Neaiškinant plačiau, iš J. V. straipsnio susidaro vaizdas, kad mirusioji E. Tautkaitė, anais laikais buvo visai nereikšminga veikėja Lietuvos komunistų eilėse. Nieko blogo Lietuvai nepadarė.

Tikrovė yra kitokia. Nepriklausomybės atstatymo laikotarpyje E. Tautkaitė buvo žinoma, kaip viena iš apsiukrių ir veiklių komu-

nistų. Ji buvo Lietuvos komjaunimo organizatorė, Gynybos tarybos slaptosios skyriaus bendradarbė ir t.t.

E. Tautkaitė yra parašiusi savo atsiminimus "Tūkiais takeliais į didįjį kelią". Deja, J. V. apie tai nieko nemini.

Savo atsiminimuose apie 1919 m. E. Tautkaitė rašo: "Kaip tik tuo metu iš įvairių baltųjų užimtų Lietuvos kampelių į Dvinską suvažiuojo daug mūsų draugų... Komunistai skubėjo ten, kur jų laukė sunkus, atkaklus darbas, pavojus, o gal ir mirtis... Taip susirinko nemaža vykstančių į Lietuvą ištvermingų komunistų. Jų tarpe buvo Kazys Bangaitis-Dominas, Petras Pajarskis, Baltrus Matusevičius, Stasys Eimutis, Valiukas ir kt. Man teko juos išlydėti, visiems tarti nuosirdų atsisveikinimo žodį ir palinkėti gero kelio."

Iš aprašto įvykio mato-

me, jog E. Tautkaitė nebuvo tokia menkai komunistinė aplandytą mergutėlė, kaip tvirtina J. V.

Dabar tenka išsiaiškinti, ką tie E. Tautkaitės išlydėti ir palaiminti agentai dirbo Lietuvoje ir kokie buvo jų darbo vaisiai.

Imkime vieną konkretų pavyzdį, iš E. Tautkaitės palaiminto agento Kazio Bangaičio - Domino veiklos, apie kurį, savo laiku, Lietuvoje buvo daug kalbama, ginčijamasi visuomenėje, kariuomenėje net seime.

M. Krupavičius Drauge, straipsnyje "1926 metų gruodžio 17-toji" apie Dominą rašo: "I pirmąjį Seimą Darbo kuopų sąrašą buvo įję keli bolševikai. Jų tarpo buvo pagarsėjęs bolševikas Dominas. Kas tas Dominas aš painformavau Seimą. Iš surinktų oficialių dokumentų paaiškėjo, kad jis tarnaudamas Lietuvos kariuomenėje varė bolševiki-

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HEnderson 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinė kolegija sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, J. Paplėnas, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: B. Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Kai mesta meškerė pradeda pagauti žuvį

Lietuvos okupantas šiais metais ruošiasi švęsti pavergimo dvidešimtmetį. Ir tą sukaktį jau dabar vadina visokiais gražiausiais vardais: Lietuvos liaudies išlaisvinimas, darbo žmonių laimėjimas, buržuazinių nacionalistų sutriuškinimas, tarybinės laimės Lietuvos žemėje įsilepsnojimas... Tai vis žodžiai, okupanto stropiai parinkti ir dieną dieneon pavergtiems žmonėms kartojami.

Kokią "laimę" ten mūsų žmonės gyvena ir kokias kančias kenčia, mes labai gerai žinome. Bet kai kraštas užtvartomis nuo laisvojo pasaulio atitvertas, kai jokios tikros pagalbos iš Vakarų negali tikėtis, jis turi susitraukti į vadinamąjį kentėjimo ir laukimo metą. Partizanai turėjo padėti ginklus, Aktyvusis pasipriešinimas turėjo užleisti vietą pasyviajam. Turėjo, nes laužiančioji galia, kaip iš ten viename laiške rašo, buvo santykių 500 prieš 1. Net gal ir dar didesnė, nesvietiškai brutali, komunistams įprastu metodu kruvina.

Per tą laikotarpį Maskvos didžiausias dėmesys buvo nukreiptas į visų okupuotų kraštų aktyvaus pasipriešinimo sulaužymą. Ir, žinoma, turint tokią jėgą, ir nesiškai priemonėmis, jiems tai pasisekė. Bet laisvę galima nužudyti išorėje. Žmogaus viduje laisvės nenužudysi. Ir ji tebėra gyva, kaip lietuviuose buvo gyva įvairių nelaimių ir rūpesčių metais.

Žudymais, kalėjimu ir trėmimais jie privertė tėvynę gyvenančius klausyti okupantų įsakymų. Ir komunistinėms užmačioms baisiai nepatogu, kad tomis pačiomis priemonėmis jie negali nutildyti visų tų lietuvių, kurie dabar gyvena laisvuose kraštuose. Nors, reikia pasakyti, jie labai brutaliai elgdamiesi su kitų tautų panašiais veikėjais, tikriausiai ir lietuvių neužmiršta. Bet visų neišžudysi, tat geriausia ir jų tarpą veržtis kitokiomis priemonėmis. Na, ir prieš gerą pusmetį tą akciją pradėjo, veržiasi.

"Tiesa", "Tarybų Lietuva" ir kiti tenyksičiai laikraščiai dabar rūpestingai renka įvairias, pagal komunistinį kurpalį sukirptas istorijas, kuriomis gundo susidomėti čionykščius lietuvių laikraščius. Jau nekalbant, kad tai pakartoja Maskvos garsiakalbiai "Vilnis" ir "Laisvė", bet jas ima kartoti ir kiti laikraščiai. Tat mesta meškerė pradeda pagauti žuvį. Na, jei pradeda, tai reikia nertis iš kailio, kad daugiau aukų būtų. Ir jį bus, jei mūsų atsakingi laikraščių pareigūnai nemokės įžiūrėti tos klastos ir tų Maskvos pastangų.

Girdėti, kad šiais metais Maskvos planuose yra ir daugiau įvairių bandymų. Bandymų ten nuvežti, okupacinės pergalės šventę parodyti, priėmimus suruošti ir kitaip "pagerbti" eilę tokių, kurie klaidžioja įvairiuose abejotimuose. O iš tokių, Maskvai įprastais metodais, visada galima šį tą laimėti. Juk tai yra parodžiusi ir praktika, kada buvo gyventa dar laisvės metuose. Iš visų grupių, kurios tada lankėsi Sovietų Sąjungoje, Maskvai vis šis tas nubyrejo. Taigi neabejojama, kad ir šiuo atveju nubyres.

Šiuo atveju Maskva nieko nauja neišranda, tik kartoją, kas jos jau buvo išbandyta, kovojant su pačių rusų tremtiniais ir pabėgėliais, kovojant su Kaukazo tautų veikėjais, ukrainiečiais. Dabar tik atėjusi mūsų eilė. Ir reikia rūpestingai dairytis, kad jų laimėtos aukos nebūtų mūsų gėda.

B. G.

Lietuvos Teatrui 300-400 metų

Krito į galvą "Dirvoje" padėtos žinutės apie Liet. Teatro 60 metų sukaktį. Nustebau. Tik 60 metų?

Ir čia mano atsiliepiamas, gal vėlybas, nes maloniai man siunčiamą "Dirvą" dėja, gaunu 6-8 savaitžių pavėlavimu (atstumas ir čionykščių pačių tvarka: užsieniu spauda neterminuota).

Taigi apie Lietuvos Teatro sukaktį.

Nežinau, ar tai buvo nepasitikslinimas, o gal tas amerikietiškas skubotumas yra pavėlęs, kad, girdi, šiais metais L. Teatrui sueina 60 metų.

Bodamas laikraščio pasiskirti, kalbėsiu suglaustai.

Netikslu ir neteisinga L. Teatro pradžią parenti 1899 m. įvykusių komedijos "Amerika Pirtyje" vaidinimu. Negaliu tik-

liai pasakyti kur pirma įvyko--Rygoje ar Palangoje, nes jokios L. Teatrą liečiančios medžiagos, nesu atsigabėjęs ir, todėl, šiandien. negaliu tiksliai datuoti apie L.T. operuoti, ypač jei tą sritį studijavau prieš 35 metus. Jei kas galėtų patikslinti, tai tik padėkų tariai iš kalno.

L. Teatro istorija nerašyta tomiais, bet buvo kruopščiai surinkta mūsų vieno iš didžiųjų teatro--Ant. Sutkaus ir jo mokinio rež. K. Juršio.

Nemažai tos medžiagos buvau sugrąbęs ir turėjau, bet, bijau, kad ji bus dingusi.

Tad šiandien jei jau minint "Amerika Pirtyje" vaidinimo sukaktį, tai tereikėtų pažymėti, kad šios komedijos vaidinimo sukaktis, bet ne Liet. Teatro aplamai, Liet. Teatras yra žymiai senes-

nis ir balansuoja tarp 300-400 metų.

Bet šį kartą tebūnie man leista išskirti viešumon patį faktą, t.y. mūsų teatro senumą.

Su Jezuity Ordeno Lietuvon, pradžioje, tik Vilniun atėjimu, atėjo ir jų, sakysime, tradicijos. Atsinešę ispanų, iš dalies italų ir prancūzų tuometines įvairių religinio pobūdžio pavaizdavimų formas šv. Rašto temomis, jie pirmiausia Vilniuje pradėjo ruošti misterijų vaidinimus, pavadindami "Pompomis". Tie vaidinimai prasidėjo bažnyčiose, vėliau persimetė į šventorius, o, laikui bėgant išėjo jau, paprastai tarus, į gatves. Tada jau anksčiau buvo įvykę ir Vakaruose, Mat, neišvengiamai atsiradęs komiškas, na ir komingas pradės, jau savaimetas misterijas nukreipė daugiau vaidybos linkme.

Tai padarė žmogui tūnantis evoliucinis pradės. Misterijų vaidinimai yra vykę ne tik Vilniuje, bet ir Kražiuose ir kitose vietovėse, tik, žinoma, mažesniu mastu.

Tie misterijų vaidinimai buvo atliekami ne kieno nors kito, bet lietuvių ir lietuviškai. Čia ir yra lietuviško ir lietuvių Teatro pradžia jau nekalbant apie ne-fiksuotus vaidinimus Stabmeldystės laikotarpyje--kunigaikščių rūmuose pramogų atvejais. Ta proga, V. Europos teatro pradžmoe (krikščionybės eroje) taipogi glūdi misterijose. Atseit, mes lietuviai, nors ir vėlesni, bet, kaip sakoma, nepras-tesni.

Bet kai mes tebevaidinome misterijas, V. Europoje teatrą kėlė aukštumas W. Shakespeare, Ben Jonson, Corneille, Rasinė, Moliere, Lope de Vega ir kt.

Ir kas gi vyksta, kiek vėliau, Lietuvoje? Natūraliomis ano me-to sąlygomis, teatras jau kaip toksai, užuomazgą randa ano me-to didžiųjų paunksmėje. Prasi-deda "Dvarų teatras". Ir tie teatrai nebuvo paprasti, net nelyginant su šiandien šokamais "Tencifėliais". Net iš tik užsilikusių nuotraupų galima spręsti kad ir tada buvo tikrai talentingų dramaturgų ir aktorių, bet, kadangi "Dvarų" teatro dramaturgų kūrimai tebuvo rankraščiuose, negalime dokumentaliai pasididžiuoti, nes viena kita išimtimi viskas dingio laiko dulkėse. "Dvarų Teatras" truko iki rusai, uždarydami mūsų aukštąsias mokyklas po 1830 metų suklūmo, užgniauzė viską, kas lietuviška.

Šių teatrų istorijoje išskirtinas Radvilaitės teatras Nesvyžiuje, kuris buvo pasiekęs tokios aukštumos, kad įvairūs magnatai laikė "gero tono" pažymiu pamatyti tuos vaidinimus. Ir juos lankė lenkai ir rusai, vengrai ir čekai, juos stebėjo vokiečių baronai. O jei tas teatras tiek buvo vertinamas, tai jau savaimė aišku kad jis buvo tikrai aukšto lygio.

Bet carų politika atnešė mums letargijos dienas ir jos truko ilgai, kol nepradėjo žadinti "Aušra", "Tėvynės Sargas", "Varpas". Tada vėl buvo supras-ta, kad reikalingi chorų koncertai ir teatras.

Ir, štai 19 šimt. gale, dar tada kai tebeveikė Muravjovo ir Co. politika Lietuvoje, Palangoje ir Rygoje suvaidinama lietuvių kalboje "Amerika Pirtyje".

Tai buvo, galima sakyti, savotiška aktyviųjų lietuvių revoliucija, neįmanoma žiaurių persekiojimų. Tai buvo išvakarės vėliau visoje Rusijoje įvykusios revoliucijos, reikalaujančios teisų žmogų ir laisvės tautai.

Vadinasi, galima minėti "Amerika Pirtyje" vaidinimo sukaktį, bet ne, apskritai, Lietuvos Teatro, kuris yra žymiai senesnis.

J. Gučius, Australija

MANO NUOMONĖ

Sįs dadas metinę prenumeratą pridėd ir \$2 auką. Manau, kad kiekvienas Dirvos skaitytojas turėtų panašiai padaryti. Toks įdomus ir naudingas, tris kartus per savaitę einantis laikraštis, tikrai yra vertas didesnės skaitytojų paramos.

Laikraščio kaina, palyginus su duodama medžiaga ir lietuviško gyvenimo vaizdais, yra maža. Nereikia abejoti, kad viskam brangstant, išsiversti tikrai sunku.

Laikraščio turinys, manoma-nymu, nekeistinas. Jis yra tiek įvairus, kad visokio skonio skaitytojai gali rasti ko jie nori. Reikėtų dar daugiau rašyti ekono-

Konkursinė nuotrauka Nr. 41

Poilsis

MIUNCHAUZENIŠKI PASAKOJIMAI APIE NUOTYKIUS AMERIKOJE

"Genrikas" Zimanas apie pasimatymus su "buržuaziniais nacionalistais"

Lietuvių kalba Lietuvoje leidžiamam kompartijos dienraščiui redaguoti bolševikai nerado lietuvių tarpe pakankamai rafinuoto virtuozo melo mene. Mat, po TIESOS iškaba nepakanka patyrimo vien medžiotojiškų anekdotų pasakojime. Čia reikia mokyto ir treniruoto specialisto, turinčio ir įgimtų talentų mene perdirbinėti melą į "tiesą". Todėl kompartijos "Tiesa" Lietuvoje ir redaguoja (jau 20 metų) ne koks lietuvis komunistas, o Zimanas. Zimanas, kuris, retu-šiodamas savo atvaizdą, tėvų duotąjį vardą jau seniai yra pakeitęs surusintu vakariečių karalių vardu--"Genriku". Zimanas, kuris pernai, atvykęs į Ameriką, netgi prisistatė ar kukliai leidosi "pažangių draugų" pristatomas, kaip... džiūkas, Zimanas, kuris, apsipaišinęs tuo grimu, jaučiasi galįs stotis išdidžiai priešais lietuvių ir mokyti juos... patriotizmo! Žinoma, jam drąsu tai daryti iš "Tiesos", kurią jam maloningai suteikė "saulutė iš Kremliaus". Drąsu jam tai daryti, kol nugarą pasiekia atsiremti į Kremliaus sienas, kuriose jam, Zimanui, glūdi ir "pažanga", ir "demokratija", ir "socializmas", ir visa jo ateitis, visos jo viltys.

Savo apsilankymo Amerikoje įspūdžius Zimanas rašo labai lėtai, kada ne kada po gabalėlių. Tik praslinkus daugiau kaip pusmečiui, jis prisirėngė parašyti ir apie savo pasimatymą Amerikoje su lietuviu iš "priešingosios stovyklos".

Mums atrodo, kad ne tik tiems, kurie su Zimanu matėsi, bet ir tiems, kurie apie tuos pasimatymus girdėjo, kurie tais pasimatymais domėjosi ar jais piktinosi, arba net ir tiems, kurie apie tuos pasimatymus ligi šiol nieko nebuvo girdę,--vistiems gali būti įdomu, kaip Zimanas apie juos pasakoja skaitytojams Lietuvoje, įdomu ir net laikuria prasme

miniais klausimais, įvesti patarimus įvairiais mokestiniais klausimais, nedarbo pašalpas, senatvės pensijas ir tt. Tiems reikalingas vyresnio amžiaus lietuvių daug išmeta pinigų įvairiems advokatams ir nevisada susilaukia teisingų patarimų.

Dirvai linkiu geriausios sekmes.

J. Zitinevičius, Worcester

NORĖČIAU PASIŪSTI...

Norėčiau pasiūsti Jums iš saulėtos Kalifornijos šiek tiek šilumos, kurios Jums šiais metais, atrodo, stinga.

DIRVA tapo labai įdomiu ir turiningu laikraščiu. Linkiu greitai tapti dienraščiu.

P.K.S., Los Angeles

naudinga pamatyti tą virtuoziską įvykių "permalimą" ir patiekimą "tiesos" padažę; tą skaisčiausios nekaltybės pozą, kurią priėmęs, Zimanas pasakoja apie savo pasimatymus lyg su kažkokiais žemesniais padarais iš "priešingos stovyklos". Įdomu matyti, kaip jis vikriai padaugino su juo pasimatyti "troškusių" skaičių, kaip jis, pats savo "pažangių draugų" rūpestingai ir net akliplėškiškai saugomas, ant savo svečių perkelia susivarymo ir baimės žymes... Išidėmė-tina, kaip jis vikriai įterpia "informaciją" apie Birutės Kalėdienės neva piketavimą, matyt, siekdamas visiems užsieniuose besilankysiantiems sportininkams sudaryti įspūdį, jog čia į juos lietuvių žiūrės kaip į priešus, todėl ir juos reiks laikyti priešais...

Įdomu, pagaliau, pamatyti tipiškas, tik gal saikingiau ir gudriau nei kitų liejamas krokodilinės Zimano ašaros dėl pabėgusiųjų nuo bolševizmo tragedijos... Įdomu dar ir Zimano bandymas atitaisyti komiteto "už grįžimą į tėvynę" bent pačias kvailiausias klaidas... Ir jo nuolatinis skundimasis, kad tie "buržuaziniai nacionalistai" visur jo kilnius ir teisingus žodžius tik iškraipė, nusišėpė visą tiesą...

Perspausdiname čia Zimano pasakojimus apie jo pasimatymus su "buržuaziniais nacionalistais" be jokių pakeitimų, tokius jis pats parašė ir paskelbė. Tegū iš jo paties žodžių bus matyti, kaip jis per savo "tiesą" Lietuvos žmonėms meluoja pagal visas marksizmo-leninizmo mokslo taisykles!

Kad ir kaip tai man buvo keista, bet norą susitikti su manim gan dažnai reikė ir priešingosios stovyklos žmonės. Sugrįžęs iš miesto į viešbutį vakare, dažnai rasdavau pas viešbučio budintį prie savo rakto raščiuką, kad man skambino tas ir tas. Pavardės būdavo nepažįstamos, bet lietuviškos. Kartais paskambinęs sužinodavau, jog kalbu su visai kitu žmogum, negu buvo nurodyta pavadė. Matyti žmonės bijojo, jog, nurodę tikrą pavardę, jie nesusilauks skambučių.

Su kai kuriais iš jų susitikdavau noromis, nes žinojau, jog jie pateko į svetimą šalį atsitiktinai. Su kitais kalbėdavau iš pareigos, nes jaučiausi neturįs teisės atsakyti susitikti su žmogumi iš Lietuvos, kuris nori iš manęs gauti žinią iš gimtojo krašto.

Dar su kitais iš viso nenorėjau susitikti, nes žinojau, jog mano žodžiai bus iškraipyti ir sumeluoti.

Tokiems atvirai apie tai sakydavau. Bet kartą iš labai mums priešiško nacionalistinio laikraščio bendradarbio išgirdau atsakymą:

--Pasikalbėkite su manim ir

jūs pamatysite, kad aš nebūsiu kiaušė.

Turiu pasakyti, kad tam tikru mastu jis tesėjo savo žodį. Jo ataskaitos apie pasikalbėjimus su manim, nors ir iš tolo, bet vis dėlto buvo panašios į tai, ką su juo kalbėjau. Žinoma, jis stengėsi paveikti skaitytoją, kad jis manim kuo mažiau tikėtų, bet jo rašinyje pajutau norą šiek tiek išdėstyti ir iš to, ką aš jam kalbėjau. Kiti jo draugai iš viso stengėsi viską iškreipti ir priskirti man žodžius, kurių aš ne tik niekad nesakiau, bet apie kuriuos ir niekad negalvo-jau.

Pasikalbėjimai su žmonėmis darė slegiantį įspūdį. Kai kurie iš jų atėdavo kalbėtis gan pasipūtę. Jie tarytum norėdavo sudaryti įspūdį: "Mes, girdi, viską žinome, mūsų nekalbėsi ir neįtikinsi". Bet labai greit šarvas nuo jų nulėkdo, ir jį pamatydavote, kad turite reikalo su palaustu žmogumi, kuris be galo ilgisi gimtojo krašto, gaudyte gaudite kiekvieną žinutę apie jį, yra pasimėjęs.

Beveik visi jie atėdavo tarytum kažko bijodami. Vieni įsė-lindavo vogčiomis, dairydami-si, lyg darydami kažką neleistino. Kiti iš pradžių atrodydavo drąsesni, bet prašė neskelbti jų pavardžių, nenorėdavo fotografuotis.

-- Ko bijote? -- klausdavau tokiu atveju, -- juk gyvenate laivajame pasaulyje...

Jie reaguodavo į tai įvairiai. Vieni nutylėdavo, kiti atvirai numodavo ranka.

--Laisvumo jis laisvas,--tiesiai pasakė vienas,--bet jo laisvė ne mums. Geriau neprisidėti...

Negalėjau tokius atvejais neprisiminti pažangiųjų lietuvių, kurie, nors jiems iš tikrųjų grėsė pavojus, visada mielai ir drąsiai susitikdavo su mumis.

Baisus dalykas yra emigracija. Dargi idėjiniai žmonės, dargi tikri revoliucionieriai, kuriems teko kurti laiką būti emigracijoje, ją, kaip žinome, sunkiai pergyvenome. Dešimteriopai ji sunkesnė tiems, kuriems kiekviena diena vis ryškiau rodo, kad jie klydo, kad jie nuėjo neteisingu keliu, kad jie yra bankrotai.

Daugelis iš jų, kurie dabar yra emigracijoje, savo laiką pasitraukė iš Lietuvos, nes jie nenorėjo socializmo, nes laikė kapitalizmą tobulesne visuomene savantvarka. Jie vadina save tremtiniais, bet jie puikiai žino, kad niekas jų netrėmė--jie pabėgo patys. Dabar jie mato, kad kapitalistinis pasaulis, kuris juos paviliojo, atrodo visiškai kitaip. Jie pamatė, kad niekas čia jų neužjaucia. Jie domina savo naujuosius šeimninkus tik kaip eventualūs šnipai ir diversantai kovoje prieš jų gimtąjį kraštą. Jie įsitikina, jog visos tos kal-

(Nukelta į 5 psl.)

Miunchauzeniški pasakojimai...

(Atkelta iš 4 psl.)

bos apie laisvę ir demokratiją, kuriomis juos matino, yra visiškai tuščios ir nepagrįstos. Jie pamatė kapitalizmo žaizdas, ir jos jiems dažnai atrodė ypač skaudžios, nes šį kartą ne vienas iš jų yra pats kapitalistinės neteisybės ir smurto auka.

Juo labiau jiems sunku, kada jie mato, jog visi jų pranašavimai, kuriuos jie skleidė apie socialistinį pasaulį, apie socializmo likimą Lietuvoje, žlunga ir negailestingai gyvenimo daužomi. Nelengva jiems visa tai pergyventi ir pervertinti vertybes. Sunku yra matyti, kaip grįžta visa tai, kam paskyre visą savo gyvenimą.

Tai, žinoma, neliečia tų parsi-davėlių, kurie iš viso turi tik vieną įsitikinimą ir vieną principą -- jo šventenybė dolerį. Jie tam dievui tarnavo dar Lietuvoje būdami, jie dar tarnauja jam ir toliau. Jie apie nieką negalvoja, išskyrus tai, kur galima nučiupti dolerį. Tokių žmonių yra nemaža toje emigracijoje, kuri vyko po Didžiojo Tėvynės karo. Tai politikanai, išėję mokyklą buržuazinėje Lietuvoje, o pasitobulinę ir aukštąjį politinio suklia-vimo kursą užbaigę hitlerinės okupacijos metais. Juokinga būtų kalbėti apie kokius nors jų skrupulus ir pergyvenimus! Tai intriganai be sąžinės ir gėdos, ir jie stengiasi tik pelnytis iš patriotinių savo tautiečių jausmų. Tokių, sakau, yra nemaža, ir jiems, deja, dažnai priklauso vadovavimas. Kiekvienas Tarybų Lietuvos laimėjimas juos siutina. Juos džiugina kiekvienas mūsų sunkumas ir nesėkmė.

Jeigu reikėtų parodyti, kad buržuazinis nacionalizmas yra klasinių interesų priedanga, tai vargu ar galima būtų rasti geresnį pavyzdį kaip buržuaziniai nacionalistai užsienyje. Jie nenkenčia savo tautos, džiaugiasi kiekviena jos nesėkme, slepia ir menkina jos pasisekimus vien dėl to, kad ji pasuko socializmo keliu.

Bet ne visi iš pokarinę emigrantų yra tokie. Yra jų tarpe ir žmonių kurie savo laiką klydo, bet klydo dorai. Kai kurie iš jų dabar pamatė savo klaidą, bet nemato išeities, neranda savyje jėgų, kad pripažintų tą klaidą. Kiti dar ir dabar klysta, daug ko nesupranta tarybinėje tikrovėje, bet daug ir skausmingai galvoja. Padėti jiems suprasti santykius ir verta, ir reikia. Ne sykį teko stebėtis, kaip iškreiptai jie supranta mūsų politiką.

--Sakykite atvirai, --paklausė vienas jų -- kodėl kviečiate mus sugrįžti namo, kam mes jums reikalingi? Norite mus įvilioti, ką -- jis gudriai nusišypsojo, tarytum sugavęs mane.

Buvo ir juokinga ir graudu. Ką jam pasakysit? Negi aiškinti, kad kai kuriems žmonėms čia,

namie, daug sunkiau už jį nusikaltusiems, Tarybų valdžia dovanojo ir kad jie dabar dirba, kaip ir visi. Negi jam pasakysit, kad mes susitvarkome be jo, kad, šaukdami jį namo, prisilimame papildomų rūpesčių, nes jį reikia kurį laiką pagloboti. Negi sakysit jam, kad mes šaukiame jį vadovaudamiesi humaniškais jausmais, kada aiškiai žinai, jog humaniškais mūsų jausmais jis netiki, o kaip juos įrodysit?

--Jeigu galėtumėte, kad viliojame, tai nevažioktė, -- atsakiau, --atvažiuosite, kada įsitikinsite, kad mums nėra jokio reikalo jus vilioti. Bet jūs galite būti padorūs žmonės ir pasilikę Amerikoje.

--O ką mes turime daryti! --O kodėl jūs piketavote Birutę Kalėdienę, kada ji buvo čia? Juk turėtumėte ja didžiūotis kaip lietuviai! Kodėl skundinėjate pažangiuosius veikėjus ir organizacijas? --išsikio čia pat vienas iš pažangiųjų lietuvių.

--Mes nepiketavome Birutės Kalėdienės. Buvo tokių, kurie ragino mus tai daryti, bet mes neklausėme. Skundinėti irgi ne visi skundinėjame. Daug kas dar iš vakarykščių mūsų priešų yra pasiryžęs jums padėti. Nurodykite tik tai kaip.

Man tiktai dar kartą teko patvirtinti, kad mums jokios paramos nereikia. Priešingai, mes galime suteikti paramą tiems, kas nori neužmiršti savo kalbos, kas nori, kad jo kūryba pasiektų gimtąjį kraštą, kas jaučiasi bevertis svetimoje aplinkoje tuo tarpu, kai jo darbas galėtų būti naudingas jo tautiečiams.

Žinoma, Lietuvos darbo žmonės ne tam sudaužė buržuazinį nacionalizmą, kad dabar leistų vėl jį skleisti savo krašte. Kas supranta šitaip bendradarbiavimą, tas žiauriai klysta. Tai visiems jiems pabrėždavau, ir paskui daugelis buržuazinių nacionalistų, teisingai suprasdami, kad tas pasisakymas yra nukreiptas prieš juos, labai dūko ir visokiems būdais stengėsi iškreipti mano žodžius. Bet jiems, reikia pasakyti, vis mažiau pavyksta apgaudinėti dargi ir vakarykščius pasekėjus."

Kas liktų iš visų tų išdidžių "patriotinių" ir "humanistinių" žimano plepalų, jei jie nebūtų paremti brutalia svetima jėga?

SKAUTAI

VADOVŲ PAKAITIMAS
BALTIJOJE

Brolijos Vyriausiasis Skautininkas savo KRIVULEJE paskelbė naujus paskyrimus bei patvirtino vadovus pareigose. LSB reikalu vedėju paskirtas pskn. Romualdas Pakalnis, Waterbury. LSB Anglijos Rajono Vadeivos

Praeitą mėnesį Australijos žaliuojančiuose miškuose įvykusioje skautų ir skautėjų stovykloje skl. J. Normantaitė raportuoja stovyklos adjutantui skl. A. Kazlauskui.

teikimu, nuo 1959 m. spalio 1 d. Bradforde, Anglijoje, įsteigtas tuntas. Bradfordo tuntininku patvirtintas pskn. J. Bružinskas.

Skn. Pr. Nedzinskas patvirtintas Chicago "Lituano" tuntininku, pskn. M. Subatkevičius - Bostono "Žalgirio" tuntininku, sk. J. Katilius - Waterburio "Panerių" vietininku.

Atlanto rajono vadijoje pareigose patvirtinti: j. skn. Ig. Petniūnas - Vadeivos Pavaduotoju, skn. J. Raškys, - Sk. Vyčių Skyriaus vedėju ir v. sl. V. Dambrauskas - Skautų Skyr. vedėju.

Los Angeles vietininkas v. sl. J. Navickas, jo paties prašymu, atleistas iš pareigų ir vietininku paskirtas pskn. R. Dabys, 3803 Evans St., Los Angeles 27, Calif.

PAVASARINIS SKILČIŲ VARŽYBŲ BROLIJOJE

Varžybose gali dalyvauti visos skautų skiltys. Jos prasideda kovo 1 d. ir baigiasi gegužės 31 d. Varžybų sąlygas ir taisykles vienatams atsiųs LSB Skautų Skyrius. Kiekviena skiltis šiose varžybose gali surinkti 1000 taškų. VYČIO SKILTIMI bus vadinama skiltis, surinkusi bent 900 taškų. BROLIJOS SKILTIMI bus vadinama - surinkusi bent 750 taškų. Visos laimėjusios skiltys gaus atitinkamas gaires.

Tautkaitė...

(Atkelta iš 3 psl.)

Štai kokius darbus dirbo Lietuvoje mergužėlės E. Tautkaitės palaimintieji -- pasiūstieji agentai ir kokie buvo jų darbų vaisiai.

Netenka stebėtis, kad Naujienų bendradarbių eilėse yra tokių pasiūventėlių, kurie rašydami apie praėjusias įvykius bei asmenis, prirašo įvairių nebūtų dalykų, nesigaili purvo, net melo, kad išniekintų lietuvių, ypač karius, o kai rašo apie įvairių rūšių bolševikus-išdavikus, komisarų, politrukų, revkomo sekretorius, net kandidatus į NKVD, sąmoningai bei amžių gludumos dvasios įkvėpti, tuos bolševikus- išdavikus pristato skaitytojams, kaip gerus žmones, norėjusius pasitarnauti Lietuvai, ne tik nenorėjusius, bet ir nesugebėjusius nieko blogo padaryti Lietuvai.

Naujienų redaktorius dr. P. Grigaitis labai rūpestingai ir sąžiningai atlieka savo pareigą ir tokius straipsnius spausdina.

Šiuo atveju, buvusios bolševikės, tautos išdavikės Eugenijos Tautkaitės apiplovimas nuo bolševikiškų išdavikiškų darbų buvo atliktas iškilmingą, lietuviams brangią vasario 16 dieną. Nieko sau ALT sekretoriaus talka tą dieną iškilmingiau atšvęsti.

Kolumbijos lietuviai

Vasario 16 Kolumbijoje buvo plačiai paminėta. Kolumbiečių spauda, kaip El Colombiano ir El Espectador, isidėjo net kelis straipsnius apie Lietuvą. Vasario 15 per Medellino radiją Voz de Medellin buvo duotas lietuviškas radijo pusvalandis. Vasario 16 per Radio Bolivariana buvo duotas kitas radijo pusvalandis.

Sukanka 10 metų, kaip Medelline įsisteigė lietuvių kolonija. Ši sukaktis bus tinkamai paminėta. Ta proga Kolumbią atvyks dainininkai A. Stempužienė ir St. Baras, kurie Medelline ir Bogotoje duos koncertus.

Lietuviškas pusvalandis per Radio Bolivariana pakeitė laiką. Dabar lietuviškas pusvalandis duodamas kiekvieną savaitę ketvirtadieniais 7:30 v. vakaro.

PARENGIMŲ KALENDORIUS

Kovo 6 d. ateitininkų, skautų ir vyčių Šv. Kazimiero minėjimas.

Kovo 12 d. Vaidilios Teatro spektaklis.

Kovo 20 d. Neringos tunto rengiamas Kaziuko mugė.

Balandžio 23 d. Grandinėlis pavasario koncertas.

Balandžio 30 ir gegužės 1 d. ateitininkų 50 metų sukakties minėjimas - koncertas.

Gegužės 8 d. motinoms pagerbti rengiama Neringos tunto sueiga.

Gegužės 14 d. JAV ir Kanados jaunųjų dainininkų ir kitų talentų konkurso koncertas, Rengia Dirva.

Gegužės 22 d. Vasario 16 Gimnazijai paremti vakaras, Rengia būrelių vadovai.

CLEVELANDE ir apylinkėse

• Praėjusį savaitgalį Clevelande viešėjo daug jaunimo, atvykusio iš Detroito ir Chicagos dalyvauti tinklinio ir krepšinio rungtynėse. Be rungtynių jie turėjo progos pabendrauti su Clevelando lietuviškuoju jaunimu ir smegsti artimesnius ryšius.

• Clevelando Pilėnų tuntininkas šiuos skautus pakėlė į vyresniškumo laipsnius: skltn. Kęstutį Gaizutį į vyresniojo skiltininko laipsnį, pskltn. Algį Rukšėną į skiltininko laipsnį, jūrų skautus Antaną Jucaitį ir Gediminą Dumbį į vairininko laipsnį.

• Minint Nepriklausomybės šventę, Neringos tunto paukštyčių draugovės kandidatės davė paukštytės įdodį -- Danutė Čiuberkytė, Liucija Eidimaitė, Kristina Jankutė, Janina Vareikaitė ir Janė Vencūtė.

"Živilės" dr-vės kandidatės davė skautės įdodį -- Danutė Grigaliūnaitė, Dalia Jurgaitytė, Neringa Kuncaitytė ir živilė Mackevičiūtė. Živilėtėms vadovauja v. sl. Elė Šenbergaitė.

• Clevelando Lituaništinė Šv. Kazimiero Mokykla vasario 20 d., turėjo kuklų Vasario 16-tos minėjimą, kuriame dalyvavo visi mokyklos vaikai ir visi mokytojai: Mirga Kižienė, Stefanija Stasienė, Aušra Barzdukaitė, Ingrida Stasaitė, Julius Kazėnas.

GREETINGS and BEST WISHES
To All The Lithuanian People

HILDEBRANDT PROVISION CO

3619 WALTON

ME 1-3700

I.S.AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas

1254 Addison Rd.
Cleveland 3, Ohio

Mašinų viršaus taisymas ir dažymas. Motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas.

24 hours towing

Atidaryta nuo 8 val. ryto iki 7 val. vakaro.

Dienos telef.: HE 1-6352

Nakties tel.: LI 1-4611

V. RICKUS PAINTING-DECORATING INC. RESIDENCINIS IR KOMERCINIS DAŽYMAS

Korporacija turi pilnus apdraudimus. Įkainavimai nemokami. Klientų patogumui turime taip pat specialistus medžio, tinko ir kitoms namų remonto darbams.

Dabar jau yra pats laikas tartis dėl pavasario darbų.

Telefonuokite: PO 1-6035

658 E. 162 St., Cleveland, Ohio

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

EAST CLEVELAND - EUCLID & SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARNOPEN EVERY SATURDAY
UNTIL NOON

4%

SUPERIOR
SAVINGSACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000HOME AND
REMODELING LOANS

CORNER 68TH - SUPERIOR AVENUE

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763936 East 185 St.
KE 1-7770

Rūtos ansamblio New Jersey dainininkės, dažnai atliekančios programą J. Stuko vadovaujamoje radijo programoje, ir ne kartą yra pasirodžiusios televizijoje. Ansamblių vadovauja muz. A. Kačanauskas, V. Maželio nuotrauka

Time to Enjoy
THE 1960

HOME & FLOWER SHOW

featuring

'Patogus Gyvenimas'

14 sodybinių sklypų
Svajotas atostogų
namas
Dekuratorių paroda
Architekto namas
Naminiai augalai
Žalumynų sodas

250 PARODOS
VIENETŲ

EVERYTHING NEW
for the Home!

9 BIG DAYS

INCLUDING
TWO SATURDAYS
and TWO SUNDAYS
March 5...1 p.m. to 10:30 p.m.
Daily...11 a.m. to 10:30 p.m.
March 13...11 a.m. to 8:30 p.m.

BOX OFFICE
ADMISSION 90¢
SPECIAL CTS LOOP BUS SERVICE
to the Show and City Parking.

MARCH 5 thru 13
CLEVELAND
PUBLIC AUDITORIUM

KAS IR KUR? DIRVAI AUKOJO

• Toronto miesto burmistras, sveikindamas lietuvius Vasario 16 proga pasisakė, kad jo senelis kilęs iš Lietuvos.

• Vasario 20 d. Lietuvoje mirė Ona Jonaitienė, išskentėjusi Sibire 10 metų. Jos vienintelis noras buvo grįžti į savo gimtąją žemę bent numirti. Taip ir išsipildė. Sugrįžus Lietuvon pagyvenusi 2 metus atsiskyrė su šiuo pasauliu sulaukusi 88 metus. Paliko 3 dukteris Lietuvoje, dukterį Antosę Jonynienę Detroite ir sūnų Antaną Clevelande.

• Bostono Lietuvių Piliiečių Draugija 1959 m. turėjo \$131,105.31 pajamų. Daugiausia, net 111 tūkstančių pajamų gauta iš gerimų pardavinėjimo. Gryno pelno likę \$22,415.09. Dabartinis Draugijos turtas siekia virš \$300,000.

• Suėjo 20 metų nuo buvusio Lietuvos užsienio reikalų ministerio Dovo Zauniaus mirties. New Yorke numatomas atitinkamas paminėjimas balandžio mėn.

• Tėvai salezičiai leidžia naują lietuvišką giesmyną. Jį paruošė kun. Senkus, padedamas kun. St. Ylos, Dr. A. Šešplaukio ir kt.

• Pedagoginiame Lituanistikos Institute šį semestrą istorikas Vincentas Liulevičius kas šeštadienį po 2 valandas dėsto Lietuvos kaimyninių kraštų istoriją. Paskaitos vyksta Jaunimo Centre nuo 9 val. 30 min. ryto. Paskaitose gali dalyvauti kiekvienas, kas tik domisi Lietuvos ir kaimyninių tautų istoriniais santykiais.

• E. Bartkus ir V. Adaņkavičius Chicagoje organizuoja lietuvių respublikonų veiklą.

• Dirvos bičiulė L. Puskepalaitienė, iš Detroito, mokėdama metinę prenumeratą atsiuntė ir \$5.00 auką.

PITTSBURGH

VASARIO 16 d. MINĖJIMAS

Pittsburghe Vasario 16 dienos minėjimas įvyko vasario 21 dieną, Lietuvių Piliiečių Klube. Pagrindiniu kalbėtoju buvo pakviestas iš Washingtono Lietuvos atstovas J. Kajeckas.

Visi trys Pittsburgho laikraščiai plačiai parašė apie dabartinę Lietuvos padėtį, Pittsburgh

Prenumeratą pratęsiant Dirvą aukomis parėmė:

Matusevičius A.,	
Kenosha	\$1.00
Broga A., Kitchener ..	1.00
Milmantavičienė O.	5.00
Jakubauskas J., Clev.	2.00
Jokubaitis V., Clev.	5.00
Bugaitė Gr., Scranton	2.00
Liaukus J., Brooklyn	2.00
Pakalniškis K., Toronto	2.00
Penikas J., Elmhurst	2.00
Mickevičius L.,	
Milwaukee	1.00
Maurukas J. Dr.,	
Elyria	5.00
Knystautas M.,	
Danbury	2.00
Šimkaitis O., Tampa ..	1.00
Simonaitis B., Chicago	3.00
Šulcaitė I., Detroit	2.00
Svilas B., Detroit	2.00
Verbyla I., Cleveland	2.00
Šukys A., Germany	1.00
Šniuolis J., Dorchester	1.00
Kruminas V.,	
Venezuela	5.00
Machulis P., Brooklyn	2.00
Adomavičius V.,	
Boston	2.00
Gricius J., Omaha	1.00

Visiems aukotojams širdingai dėkojame.

Press net įsidėjo J. Kajecko nuotrauką su miesto meru ir lietuvių tautiniais rūbais viduryje.

J. Kajeckas, be pasakytos kalbos ir dalyvavimo Šv. Kazimiero bažnyčioje pamaldose, padarė vizitus miesto merui, aplankė Pittsburgho Universiteto Lietuvių Kambary, Šv. Pranciškaus Mergaičių Akademiją, kun. M. Kazėną ir kun. J. Girdį. Aukų per minėjimą suaukoto virš \$500.

MIRĖ JONAS GRIEBLIŪNAS

Vasario 15 dieną sniegą bekasdamas širdies smūgio ištiktas mirė Jonas Griebliūnas. Vėlonis buvo katalikiškų organizacijų veikėjas, ALT Pittsburgho skyriaus kasininkas, dalyvavo BALFe ir kitose bendrinėse organizacijose, bet buvo vien siauro įsitikinimo žmogus. Vėlonis buvo tikras brolis buvusio Lietuvoje jaunatietuvių vadovo B. Griebliūsko-Greblūno.

SUSIORGANIZAVO VYRŲ SEKSTETAS

Inž. V. Čyniko pastangomis susiorganizavo vyrų sekstetas. Dalyvauja ir p. Čynikienė.

Jau pasirodė Vyčių radijo bane ketė ir Vasario 16 dienos minėjime, sudainuodami keletą lietuviškų dainelių. Linkėtina visiems dainininkams ko ilgiausiai išsilaikyti ir dar į didesnę būrį prasiplėsti. Pašaušiškis

STEPONAVIČIŲ, STEPONIŲ ir ILANDŲ

šeimoms, jų mylimai mamytėi

K. STEPONAVIČIENEI

mirus, reiškiamo gilią užuojautą

Iz. ir A. Jonaičiai
R. ir D. Nasvyčiai
M. Barniškaitė

JONAIČIUS, BARNIŠKAITĘ ir kitus arti-

muosius, jų mielai motinai, Sibiro kankinei

ONAI JONAITIENEI

mirus, giliai užjaučia

Gaidžiūnai

NEW YORK

Keturi ALT Sąjungos skyriai rengiasi dešimtmečiui

ALT S-gos New Yorke, Elizabetho ir Newarko keturi skyriai kartu ruošia iškilmingą savo veiklos dešimtmečio minėjimą, kuris įvyks kovo 19 dieną, Carnegie Endowment salėse, New Yorke. Pagrindiniu kalbėtoju bus Aleksandras Merkelis.

Tuo reikalu vasario 19 d., Lietuvių Piliiečių Klube, Brooklyne, įvyko tų skyrių valdybų pasitarimas, pirmininkaujant J. Sirusui.

Po minėjimo-akademijos, S. Abraitienė vadovaujant, mūsų moterys paruoš lietu-

VIRŠUJE: Kearny, N.J., įvyksime Vasario 16 minėjime, kuris sutraukė daug iš aplinkinių miestų lietuvių, kalba BALFo reikalų vedėjas kun. L. Jankus, V. Maželio nuotrauka

viškas vaišes.

Gautas pelnas bus skiriamas Antano Smetonos monografijos išleidimui.

Laukiama ALT S-gos narių ir svečių iš artimų ir tolimiausių vietų.

Lietuvių Atletų Klubas

— 1332 Halsey St., Brooklyne, yra naujai atremontuotas meniškoms dekoracijomis ir grojant orkestrui kiekvieną šeštadienį vyksta šokiai.

Salėje yra stalų 80-čiai žmonių.

Pianisto Andriaus Kuprevičiaus koncertas New Yorke

A. Kuprevičius

Ilgai prieš septynerius metus, dabar pirmą kartą New Yorke pasirodys su vienu iš žymiausių orkestrų kaip solistas, o Vytautas Marijošius New Yorkpirminą kartą prisistato kaip dirigentas. Tuo pačiu kartu New Yorko koncertų lankytojai supažindinami su lietuvių kompozitoriaus, J. Gaidelio, kūryba.

Nenuostabu, kad ne tik lietuviai, bet ir kitataučiai, reiškia didelio susidomėjimo. Apie pianistą Andrių Kuprevičių ypač plačiai buvo kalbama kai čia lankėsi Clevelando Simfonijos Orkestras savo gastrolėms Carnegie Hall. Kai kurie jo nariai atėję į Symphony of the Air raštinę ir pamatę Kuprevičiaus koncerto reklaminius lapelius, pareiškė: "He's a great pianist"!

Tokios palankios pastabos apie Kuprevičių tuojau pasiekė ir kai kuriuos New Yorko muzikos kritikus. Bilietai į Kuprevičiaus koncertą su Symphony of the Air pradėti platinti prieš trejetą savaičių ir apie pusę jau parduota. Bilietų platina visi Kuprevičiaus Koncerto Rėmėjų Komiteto nariai, bei lietuviškos įstaigos. Paštu bilietus galima užsisakyti tiesiog į Symphony of the Air (200 W. 57th Street, New York 19, N.Y.) arba iš V. Tysliavienės (192 Highland Blvd., Brooklyn 7, N.Y.). Telefonu bilietai užsakomi pas dr. M. Žukauskienę - EVergreen 4-2623.

Bilietų kainos \$4.50, \$3.35, \$2.75, \$2.20 (įskaitant taksus). Bilietai parduodami ir Town Hall kasoje (123 W. 43rd St. New Yorke).

E. Chicagos Tautinės Sąjungos skyrius yra vienas veikliausių, davęs daug paramos ir Dirvai rinkdamas naujus skaitytojus. Nuotraukoje buvusioji skyriaus valdyba. Iš kairės: Algis Markevičius, Romualdas Nemickas, Irena Rimkūnienė, Kazimieras Pocius ir Tadas Meckauskas.

Veldai Vasario 16 minėjime Kearny, N.J. V. Maželio nuotrauka

Prof. Juozui Žilevičiui pasitraukiant

Komp. prof. Juozas Žilevičius, išgyvenęs Elizabethe 31 metus, pasitraukia iš eitučių vargonininko pareigų ir apleidžia Elizabethe. Po ilgų visuomeninio ir kūrybinio darbo metų atėjo laikas tikrai užtarnautam poilsui.

Dėkinga vietos visuomenė šia proga rengia J. Žilevičiui iškilmingą atsisveikinimo-išleistuvių vakarą kovo 26 dieną, 7 val. vak. Lietuvių Laisvės salėje, 269 Second St., Elizabeth, N. J.

Išleistuvių programa joje mielai sutiko dalyvauti jo artimieji bičiuliai — Vincė Jonuškaitė, Dr. Jonas Puzinas ir kiti. Organizacinis Komitetas mielai sveikins

kiekvieną Žilevičiaus bičiulį ar gerbėją, atvykusį iš toli ar arti į šias išleistas pagarbą ir atsisveikinti su tautai nusipelnusiu asmeniu.

Ta proga norintieji pareikšti savo pagarbą ir linkėjimus J. Žilevičiui, bet negalintieji asmeniškai atvykti, prašomi tai padaryti raštu ir atsiųsti ne vėliau kovo 22 dieną Komiteto pirmininko Dr. St. Petrausko vardu šiuo adresu: 158 Park Place, Elizabeth 1, New Jersey; tel. EL 3-3370. Visi kiti, norį pareikšti savo linkėjimus asmeniškai per iškilmių vakarą, registruojasi Komitete bet kuriuo metu, įskaitant ir tą patį vakarą.

Toronto Lietuvių Namai yra didelė ramstis lietuviškai veiklai

Metinis Lietuvių Namų dalininkų susirinkimas įvyko vasario 21 d. Valdybos pirmininkas St. Banelis, pradedamas susirinkimą pranešė, kad metų bėgyje yra mirę nariai konsulas Vyt. Gylis ir Jieva Monkuvienė. Jie buvo pagerbti atsisveikinimu.

Praeito susirinkimo protokola skaitė K. Grigaitis. Valdybos pranešimuose, kuriuos darė pirmininkas St. Banelis ir valdybos nariai A. Statulevičius ir A. Kiršonis, išryškėjo, kad visi darbai ejo sklandžiai. Buvo atlikti kai kurie namų pagerinimai, išmokėta žymiai dalis skolų, apskaičiuota ir sutvarkyta dalininkų įnašų sąskaitos įrašant į jas naujamu pirkimo mokamus dividendus. Šis gana didelis darbas E. Jurkevičienės buvo atliktas nemokamai. Susirinkimas už tai išreiškė jai padėką.

Paminėtina, kad Lietuvių Namuose randa prieglobstį Varpo choras, tautinių šokių grupė, knygynas, skautai ir daugelis visuomeninių bei kultūrinių organizacijų. Toji Lietuvių Namų auka lietuviškiems reikalams siekia apie \$4000.00 per metus.

Valdyba metų bėgyje turėjo 11 posėdžių ir surengė vieną viešą pobūvį. Buvo apgailestauta, kad iš 500 narių, pobūvyje tedalyvavo tik kelios dešimtys.

Pažymėtina, kad lietuviš-

kų organizacijų parengimų skaičius vis mažėja, kas verčia rimtai susirūpinti dėl tolimesnio salų nuomavimo. Valdyba kėlė mintį ir atsiųskautė susirinkimo nuomonės, jei antrame aukšte esančios salės būtų išnuomos pastoviai nuomininkams. Tuo reikalu kalbėjusieji pasisakė, kad kol sąmatoje dar galai su galais suvedami, nereikėtų tokio bandymo daryti.

Revizijos komisijos vardu pranešimą darė V. Bačėnas.

1959 m. pelno padalinimo, 1960 m. sąmatos priėmimo ir didesnių namų įsigijimo klausimus referavo valdybos narys A. Kiršonis. Pranešėjas už 1959 m. siūle išmokėti 4% dividendo. Pasirūpinimas priimtas, o likutis \$33.41 pervedamas į atsargos kapitalą. 1960 m. pajamų — išlaidų sąmata \$17,550.00 priimta be pakeitimų. Pranešimas didesnių lietuvių namų įsigijimo reikalu, dalininkuose sukėlė gyvo susidomėjimo. Po atviro tuo klausimu išsikalbėjimo, buvo nutarta pavesti naujai valdybai daryti visa tai kas reikalinga, kad didesnių namų įsigijimas virstų tikrove.

Slaptu balsavimu į naują valdybą išrinkta: St. Banelis, A. Kiršonis, A. Statulevičius, E. Jurkevičienė, V. Bačėnas, V. Petraitis ir D. Linda. Revizijos komisijon: Šalna, A. Kuolas ir Preikšaitis. P. B.